

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 28 juni 2012*

”Fri rörlighet för arbetstagare — Artikel 45 FEUF — Förordning (EEG) nr 1612/68 — Artikel 7.4 — Icke-diskrimineringsprincipen — Lönetillägg till arbetstagare inom ett system för deltidsarbete före pensioneringen — Gränsarbetare som är skattskyldiga till inkomstskatt i bosättningsmedlemsstaten — Fiktivt beaktande av skatten på inkomst av tjänst i anställningsmedlemsstaten”

I mål C-172/11,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Arbeitsgericht Ludwigshafen am Rhein (Tyskland) genom beslut av den 4 april 2011, som inkom till domstolen den 11 april 2011, i målet

Georges Erny

mot

Daimler AG – Werk Wörth,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.N. Cunha Rodrigues (referent) samt domarna U. Löhmus, A. Rosas, A. Arabadjiev och C.G. Fernlund,

generaladvokat: J. Mazák,

justitiesekreterare: handläggaren A. Impellizzeri,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 28 mars 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Georges Erny, genom G. Turek, Rechtsanwalt,
- Daimler AG – Werk Wörth, genom U. Baeck och N. Kramer, Rechtsanwälte,
- Europeiska kommissionen, genom G. Rozet och S. Grünheid, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: tyska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 45 FEUF och artikel 7.4 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 33).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Georges Erny, som är bosatt i Frankrike och arbetar i Tyskland, och hans arbetsgivare Daimler AG – Werk Würth (nedan kallad Daimler). Målet rör beräkningen av ett lönetillägg (nedan kallat lönetillägget) som tillkommer Georges Erny inom ramen för ett system för så kallat deltidsarbete på grund av ålder.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätten

- 3 Artikel 7 i förordning nr 1612/68 har följande lydelse:

”1. En arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat får inom en annan medlemsstats territorium inte på grund av sin nationalitet behandlas annorlunda än landets egna arbetstagare i fråga om anställnings- och arbetsvillkor, speciellt vad avser lön, avskedande och, om han eller hon skulle bli arbetslös, återinsättande i arbete eller återanställning.

...

4. Alla klausuler i ett kollektivt eller individuellt avtal eller någon annan kollektiv bestämmelse om rätt att söka anställning, anställning, lön och andra villkor för arbete eller avskedande skall vara ogiltiga, såvitt de föreskriver eller bemyndigar diskriminerande villkor för arbetstagare som är medborgare i de andra medlemsstaterna.”

- 4 Förordning nr 1612/68 upphävdes och ersattes, med verkan från och med den 16 juni 2011, av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen (EUT L 141, s. 1).

Nationell rätt

Lagen om deltidsarbete på grund av ålder

- 5 I 1 § lagen om deltidsarbete på grund av ålder (Altersteilzeitgesetz) föreskrivs följande:

”1. Deltidsarbete på grund av ålder syftar till att underlätta för arbetstagare som uppnått en viss ålder att gradvis övergå från ett yrkesaktivt liv till en pensionärstillvaro.

2. Bundesanstalt für Arbeit (federalt arbetsmarknadsverk) ger stöd, genom bidrag som föreskrivs i lagen, till deltidsarbete för arbetstagare som, senast den 31 december 2009, efter det att de fyllt 55 år minskar sin arbetstid och därmed bereder väg för anställning av arbetstagare som annars skulle vara arbetslösa.”

- 6 I 3 § punkt 1.1 a i nämnda lag, i dess lydelse till och med den 30 juni 2004, föreskrevs följande:

”Rätten till det stöd som föreskrivs i 4 § [ersättning för lönetillägg upp till det lagreglerade belopp som fastställs av det federala arbetsmarknadsverket] förutsätter att

1. arbetsgivaren, med stöd av ett kollektivavtal, ... ett företagsavtal eller ett avtal med arbetstagaren,

a) har höjt lönen med minst 20 procent under perioden för deltidsarbete på grund av ålder och den nya lönen motsvarar minst 70 procent av den tidigare lönen ... (sådan miniminettobelopp som definieras i 6 § punkt 1) efter det att lagstadgade avdrag som vanligtvis görs för arbetstagaren har gjorts. ...”

- 7 15 § första meningen punkt 1 i denna lag har följande lydelse:

”Bundesministerium für Arbeit und Soziales (federala ministeriet för arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor) kan genom förordning fastställa det miniminettobelopp som föreskrivs i 3 § punkt 1.1 a, i den version som är giltig till och med den 30 juni 2004. ...”

Förordning om miniminettolön

- 8 Den ansvariga förbundsministern antog, med stöd av bemyndigandet i 15 § lagen om deltidsarbete på grund av ålder, förordningen om miniminettolön (Mindestnettoetrags-Verordnung). Den lydelse som är tillämplig i målet vid den nationella domstolen är den som följer av förordningen av den 19 december 2007 (BGBl. 2007 I, s. 3040).

- 9 Såsom den hänskjutande domstolen har angett, innehåller denna förordning en tabell med bruttolöner som har avrundats uppåt till närmaste belopp i euro som är jämt delbart med fem. Miniminettobelopp, vilka delats upp efter preliminärskatteklasser, anges för var och en av dessa bruttolöner. Inkomstskatten (utan beaktande av individuella skatteavdrag) och den sociala solidaritetsavgiften dras av från dessa belopp i enlighet med den aktuella preliminärskatteklassen. En schablonmässig andel om 21 procent, vilken begränsats till det månatliga lönetaket för bidrag till pensionsförsäkringen, dras av för socialförsäkring. De miniminettobelopp som har fastställts på detta sätt anges till 70 procent i nämnda tabell.

Löneavtalet för deltidsarbete på grund av ålder

- 10 I 7 § i kollektivavtalet om lön för deltidsarbete på grund av ålder (Tarifvertrag zur Altersteilzeit), vilket ingicks den 23 november 2004 mellan arbetsgivarorganisationen för metall- och elindustrin i Pfalz och det regionala metallarbetarfacket (nedan kallat löneavtalet), föreskrivs följande:

”Den anställde erhåller ett tillägg – i enlighet med 3 § punkt 1.1 a i lagen om deltidsarbete på grund av ålder, i dess vid tidpunkten giltiga lydelse – till sin lön för deltidsarbete på grund av ålder. Detta lönetillägg ska emellertid beräknas så, att nettomånadslönen minst motsvarar 82 procent av den anställdes tidigare bruttomånadslön ... minskad med de lagstadgade avdrag som normalt görs för arbetstagare.”

Det koncernövergripande avtalet

- 11 Ett koncernövergripande avtal (Gesamtbetriebsvereinbarung) om införandet av deltidsarbete på grund av ålder (nedan kallat det koncernövergripande avtalet) upprättades den 24 juli 2000 inom bolaget DaimlerChrysler AG (nu Daimler AG). Enligt detta avtal höjdes lönetillägget från 82 procent till 85 procent.

12 I punkt 8.3 i detta avtal anges följande:

”Lönetillägget ska beräknas så, att den anställde, under arbetsperioden, erhåller minst 85 procent av den tidigare lönen (såsom den definieras i 8 § punkt 2.2) minskad med de lagstadgade avdrag som normalt görs för arbetstagare. Under den arbetsbefriade perioden ska det beräknas så att den anställde erhåller minst 85 procent av den tidigare lönen (såsom den definieras i 8 § punkt 2.3) minskad med de lagstadgade avdrag som normalt görs för arbetstagare.”

Avtalet för deltidarbete på grund av ålder

13 5 § i det avtal för deltidarbete på grund av ålder som ingåtts mellan parterna (Altersteilzeitvertrag der Parteien) har rubriken ”Ytterligare utbetalningar från arbetsgivaren”. Punkt 1 däri har följande lydelse:

”Nettomånadslönen vid deltidarbete på grund av ålder ska, enligt det [koncernövergripande avtalet], höjas till 85 procent av den schablonmässiga nettomånadslönen vid heltidsarbete (underlag: den vid tidpunkten gällande förordningen om miniminettolön). Jämte den nettolön som ska utges enligt 4 § ska således ett lönetillägg betalas ut varje månad.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

14 Georges Erny är gränsarbetare i den mening som avses i det avtal som ingåtts mellan Republiken Frankrike och Förbundsrepubliken Tyskland för att undvika dubbelbeskattning. Hans inkomster i Tyskland beskattas i Frankrike, efter avdrag för de sociala avgifter som betalats i Tyskland. Eftersom skattesatsen på inkomst av tjänst är lägre i Frankrike än i Tyskland erhåller en arbetstagare såsom Georges Erny en högre nettoinkomst än en jämförbar arbetstagare som är bosatt i Tyskland.

15 Den 17 november 2006 ingick parterna i målet vid den nationella domstolen ett avtal för deltidarbete på grund av ålder. Enligt detta avtal övergick Georges Ernys anställningsförhållande den 1 september 2007 från heltidsanställning till deltidanställning.

16 Enligt detta avtal upphör anställningsförhållandet mellan parterna senast den 31 augusti 2012. Under perioden av deltidarbete på grund av ålder erhåller Georges Erny, utöver lönen för deltidarbete, lönetillägget. I enlighet med 5 § i detta avtal höjs nettomånadslönen för deltidarbete ”till 85 procent av den schablonmässiga nettomånadslönen vid heltidsarbete (underlag: den vid tidpunkten gällande förordningen om miniminettolön)”.

17 Såsom angetts i punkt 9 ovan innehåller förordningen om miniminettolön en tabell där bruttolöner paras ihop med de så kallade miniminettobeloppen, som delats upp efter tyska preliminärskatteklasser. Den tyska inkomstskatten (utan beaktande av individuella skatteavdrag), den sociala solidaritetsavgiften och en schablonmässig andel om 21 procent för socialförsäkring dras av från bruttolönen i enlighet med preliminärskatteklassen. Den miniminettolön som har fastställts på detta sätt återges till 70 procent i tabellen såsom miniminettobelopp.

18 I enlighet med lagen om inkomstskatt (Einkommensteuergesetz) är de lönetillägg som betalas ut till arbetstagare som är skattskyldiga i Tyskland undantagna från beskattning. Tyska socialförsäkringsavgifter behöver följaktligen inte heller dras från dessa lönetillägg. Lönetillägget tas dock i beaktande för att fastställa den tillämpliga skattesatsen.

19 Vad gäller hur lönetilläggets storlek fastställs, definierar Daimler först, såsom beräkningsunderlag, en fiktiv lön som motsvarar 85 procent av den schablonmässiga nettomånadslönen som betalas ut vid heltidsarbete. Daimler fastställer därför, utifrån den bruttolön som Georges Erny skulle ha haft om han inte inför sin pensionering hade gått ned i arbetstid och med hjälp av tabellen med

miniminettobelopp, ett schablonbelopp som motsvarar 70 procent av nettolönen, vilket därefter höjs till 85 procent. I målet vid den nationella domstolen grundade sig arbetsgivaren fiktivt på den tyska skatteklassen III (gift arbetstagare) för att fastställa ett motsvarande värde i nämnda tabell.

- 20 Arbetsgivaren fastställer därefter en "individuell nettolön för deltidsarbete på grund av ålder" för den berörda arbetstagaren. Om arbetstagaren är skattskyldig i Tyskland drar arbetsgivaren således den faktiska skatten och socialförsäkringsavgifterna från lönen för deltidsarbete på grund av ålder (motsvarande 50 procent av den bruttolön som erhållits innan arbetstiden minskade på grund av ålder). Vad gäller gränsarbetare drar arbetsgivaren av de faktiska socialförsäkringsavgifterna och en fiktiv tysk preliminärskatt. Det sistnämnda beloppet motsvarar den preliminärskatt som en i Tyskland skattskyldig arbetstagare i samma situation som gränsarbetaren (bruttolön, familjesituation) skulle betala.
- 21 Lönetillägget motsvarar slutligen differensen mellan den fiktiva lön som uppgår till 85 procent av den schablonmässiga nettomånadslönen för heltidsarbete och den individuella nettolönen för deltidsarbete på grund av ålder.
- 22 Daimler anser att dess beräkningssätt gör det möjligt att fastställa ett enhetligt beräkningsunderlag för alla arbetstagare som arbetar deltid på grund av ålder. Den individuella skatten tas inte i beaktande för någon arbetstagare, eftersom det enbart är den schablonmässiga inkomstskatten som tillämpas. Ingen arbetstagare erhåller exakt 85 procent av den nettolön som han eller hon erhöll förut, inte heller om vederbörande är skattskyldig i Tyskland. Den schablonmässiga beräkningen används i första hand för att uppskatta de totala kostnaderna, sänka de administrativa kostnaderna och förenkla förfarandet. I motsats till vad som var fallet i dom av den 16 september 2004 i mål C-400/02, Merida (REG 2004, s. I-8471), utgör inte lönetillägget någon compensation, och Daimler har inte heller åtagit sig att betala en garanterad nettolön, för vilken bolaget skulle bära alla eller en del av skatterna och de sociala avgifterna.
- 23 Georges Erny har påstått, i motsats till vad Daimler hävdade, att lönetillägget inkomstbeskattas i Frankrike och att den faktiska dubbelbeskattning som följer av det omtvistade beräkningssättet medför en diskriminering, genom att olika situationer behandlas på samma sätt.
- 24 Georges Erny väckte således talan vid den hänskjutande domstolen för att få ett större lönetillägg av sin arbetsgivare än det som han redan erhåller. Han beräknar lönetillägget på följande vis.
- 25 Han fastställer först den fiktiva lön som motsvarar 85 procent, genom att dra av den schablonmässiga andelen om 21 procent för socialförsäkring från sin senaste bruttolön för heltidsanställning. Han drar emellertid inte av någon fiktiv tysk preliminärskatt i enlighet med den tabell med miniminettobelopp som finns i förordningen om miniminettolön. Sedan fastställer han det belopp som motsvarar 85 procent av det resultat som följer av beräkningen ovan. Efter det beräknar han den individuella nettolönen för deltidsarbete på grund av ålder, genom att dra av de sociala avgifter som verkligen ska betalas från hans lön för deltidsarbete på grund av ålder – vilken utgör hälften av bruttolönen för en heltidsanställning. Han drar emellertid inte av någon fiktiv tysk preliminärskatt. Genom att tillämpa detta beräkningssätt framgår det att differensen mellan det lönetillägg som Daimler betalar ut till Georges Erny och det belopp som följer av nämnda beräkningssätt utgör en utebliven inkomst om 424,40 euro per månad.
- 26 Den hänskjutande domstolen anger att gränsarbetare som är skattskyldiga i Frankrike erhåller ett belopp som är klart lägre än 85 procent av den nettoinkomst som de erhöll innan deltidsarbetet på grund av ålder. Arbetstagare som är skattskyldiga i Tyskland erhåller däremot en summa som schablonmässigt motsvarar 85 procent av deras tidigare nettoinkomst. Denna situation beror huvudsakligen på den omständigheten att de tyska skattesatserna är högre än skattesatserna i Frankrike. Det kan heller inte uteslutas att personer i Georges Ernys situation även måste betala skatt för lönetillägget i Frankrike.

27 Mot denna bakgrund beslutade Arbeitsgericht Ludwigshafen am Rhein att, med beaktande av domen i det ovannämnda målet Merida, vilandeförklara målet och att hänskjuta följande frågor till domstolen för förhandsavgörande:

”1) Strider en sådan klausul i ett enskilt avtal om deltidsarbete på grund av ålder som 5 § punkt 1 i parternas avtal om deltidsarbete på grund av ålder, enligt vilket det överenskomna lönetillägget också med avseende på gränsarbetare från Frankrike ska beräknas enligt förordningen om miniminettolön (Mindestnettoetrags-Verordnung), mot artikel 45 FEUF, såsom denna har konkretiserats i artikel 7.4 i [förordning nr 1612/68]?

2) För det fall den första frågan besvaras jakande:

Ska motsvarande bestämmelser i kollektivavtal, såsom punkt 8.3 i det [koncernövergripande avtalet] och 7 § i [löneavtalet], med beaktande av artikel 45 FEUF, såsom denna har konkretiserats i artikel 7.4 i [förordning nr 1612/68], tolkas så, att lönetillägget för gränsarbetares del inte ska beräknas med tillämpning av tabellen i förordningen om miniminettolön?”

Tolkningsfrågorna

Upptagande till sakprövning

28 Daimler har gjort gällande att den hänskjutande domstolen inte är osäker på unionsrättens innebörd. Den begär i själva verket att EU-domstolen ska hjälpa till att tolka såväl den relevanta tyska lagstiftningen som det koncernövergripande avtalet och löneavtalet. EU-domstolen är emellertid endast behörig att uttala sig om tolkningen eller giltigheten av unionsrätten. Begäran om förhandsavgörande kan följaktligen inte tas upp till sakprövning.

29 Denna argumentation kan inte godtas.

30 Domstolen kan visserligen, inom ramen för artikel 267 FEUF, varken uttala sig om tolkningen av avtalsklausuler eller bestämmelser i nationella lagar, eller om sådana klausulers eller bestämmelsers förenlighet med unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 mars 2010 i mål C-384/08, Attanasio Group, REU 2010, s. I-2055, punkt 16 och där angiven rättspraxis).

31 Såsom den hänskjutande domstolen uttryckligen har uppgett avser begäran om förhandsavgörande emellertid ”tolkning av unionsrätten”. Den avser närmare bestämt artikel 45 FEUF och artikel 7.4 i förordning nr 1612/68.

32 Det framgår av fast rättspraxis att domstolen ska begränsa sin prövning till de unionsrättsliga bestämmelserna och tolka dessa på ett sätt som är användbart för den hänskjutande domstolen. Det ankommer sedan på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida de nationella bestämmelserna och avtalsklausulerna är förenliga med unionsrätten (domen i det ovannämnda målet Attanasio Group, punkt 19).

33 Med detta förbehåll ska tolkningsfrågorna besvaras.

Prövning i sak

34 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, vilka ska prövas i ett sammanhang, för att få klarhet i huruvida artikel 45 FEUF och artikel 7.4 i förordning nr 1612/68 ska tolkas så, att de utgör hinder för klausuler i kollektiva och enskilda avtal, enligt vilka ett lönetillägg som det som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen – vilket betalas ut av arbetsgivaren inom ett system för deltidsarbete på

grund av ålder – ska beräknas på ett sådant sätt att den inkomstskatt som arbetstagaren är skyldig att betala i anställningsmedlemsstaten dras av fiktivt vid fastställandet av beräkningsunderlaget för detta lönetillägg, trots att arvoden, löner och liknande ersättningar som betalas ut till arbetstagare som inte är bosatta i anställningsmedlemsstaten i enlighet med ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning ska beskattas i arbetstagarens bosättningsmedlemsstat. Om denna fråga besvaras jakande önskar den hänskjutande domstolen få veta vilka följder detta får för beräkningen av dessa arbetstagares lönetillägg.

- 35 I artikel 45.2 FEUF förbjuds all diskriminering av arbetstagare från medlemsstaterna på grund av nationalitet vad gäller anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor.
- 36 Förbudet mot diskriminering i denna bestämmelse gäller inte enbart offentliga myndigheters verksamhet, utan också alla avtal som syftar till att på ett kollektivt sätt reglera förvärvsarbete, samt avtal som ingåtts mellan enskilda parter (se, bland annat, dom av den 17 juli 2008 i mål C-94/07, Raccanelli, REG 2008, s. I-5939, punkt 45 och där angiven rättspraxis).
- 37 I artikel 7.4 i förordning nr 1612/68, där vissa rättigheter som migrerande arbetstagare har enligt artikel 45 FEUF utvecklas närmare och genomförs (domen i det ovannämnda målet Merida, punkt 19), föreskrivs att alla klausuler i ett kollektivavtal eller ett enskilt avtal om bland annat lön och andra villkor för arbete eller avskedande ska vara ogiltiga, såvitt de föreskriver diskriminerande villkor för arbetstagare som är medborgare i de andra medlemsstaterna.
- 38 En sådan förmån som lönetillägget, vilket betalas ut som ett komplement till arbetstagarens lön inom ett system för deltidsarbete på grund av ålder, omfattas – såsom del av lönen – otvivelaktigt av det materiella tillämpningsområdet för de bestämmelser som angetts i punkten ovan. Detta gäller oavsett om finansieringen av lönetillägget, enligt lagen om deltidsarbete på grund av ålder, delvis sker med allmänna medel, i form av en ersättning till arbetsgivaren. En gränsarbetare som befinner sig i Georges Ernys situation kan åberopa nämnda bestämmelser med avseende på ett sådant lönetillägg (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Merida, punkt 20).
- 39 Regeln om likabehandling, som stadgas såväl i artikel 45 FEUF som i artikel 7 i förordning nr 1612/68, innebär, enligt domstolens fasta praxis, inte endast ett förbud mot öppen diskriminering på grund av nationalitet utan också varje form av dold diskriminering som, med tillämpning av andra särskiljningskriterier, i praktiken leder till samma resultat (se, bland annat, dom av den 23 maj 1996 i mål C-237/94, O'Flynn, REG 1996, s. I-2617, punkt 17).
- 40 Icke-diskrimineringsprincipen innebär inte enbart att lika situationer inte får behandlas olika, utan även att olika situationer inte får behandlas lika (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet Merida, punkt 22).
- 41 En bestämmelse i nationell rätt eller en avtalsklausul ska, utom då det finns sakliga skäl för den och den står i proportion till det eftersträvade målet, betraktas som indirekt diskriminerande, när den till sin natur innebär en risk för att migrerande arbetstagare påverkas i högre grad än landets egna arbetstagare och den följaktligen riskerar att särskilt missgynna de förstnämnda (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet Merida, punkt 23). För att en åtgärd ska anses vara indirekt diskriminerande krävs inte att den gynnar alla nationella medborgare eller endast missgynnar medborgare i andra medlemsstater med uteslutande av nationella medborgare (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 14 juni 2012 i mål C-542/09, kommissionen mot Nederländerna, punkt 38).
- 42 I förevarande fall är det ogynnsamt för gränsarbetare att den fiktiva tyska skatten på inkomst av tjänst beaktas, eftersom det fiktiva avdraget för denna skatt vid fastställelsen av beräkningsunderlaget för lönetillägget missgynnar de personer som, i likhet med Georges Erny, är bosatta och skattskyldiga i en annan medlemsstat än Förbundsrepubliken Tyskland i förhållande till arbetstagare som är bosatta och skattskyldiga i denna sistnämnda stat.

- 43 Enligt vad den hänskjutande domstolen har konstaterat erhåller nämligen arbetstagare som arbetar deltid på grund av ålder och som är skattskyldiga i Tyskland, vid beräkningen av lönetillägget enligt förordningen om miniminettolön, ett belopp som ungefär motsvarar 85 procent av den nettoinkomst som de tidigare erhöll för sin senaste heltidsanställning. Detta beror på att den skattemässiga situation som dessa arbetstagare befann sig i innan de kom att omfattas av systemet för deltidsarbete på grund av ålder beaktas och reflekteras i beräkningssättet, eftersom förordningen om miniminettolön baseras på den tyska preliminärskattens klasser och egenskaper.
- 44 Vad däremot gäller gränsarbetare, erhåller dessa ett belopp som är klart lägre än 85 procent av den nettoinkomst som de dittills erhållit. Enligt den hänskjutande domstolen beror detta huvudsakligen på att de tyska skattesatser för inkomst av tjänst som gällde när nämnda förordning trädde i kraft har tagits med i den tabell som finns i förordningen, och att dessa skattesatser är högre än de jämförbara skattesatserna i Frankrike. I beräkningssättet för lönetillägget utgår man således från en fiktiv skattemässig situation vilken saknar samband med den inkomst som dessa gränsarbetare tidigare hade erhållit för sin senaste heltidsanställning.
- 45 Den fiktiva tillämpningen av den tyska skattesatsen på inkomst av tjänst medför således att det utbetalade beloppet, med avseende på gränsarbetare, inte ungefärligen motsvarar 85 procent av den nettolön som tidigare erhöles för en heltidsanställning – tvärtom vad som generellt sett gäller för arbetstagare som är bosatta i Tyskland.
- 46 Såsom Georges Erny har gjort gällande, utan att det bestreds av Daimler vid förhandlingen inför EU-domstolen, är det lönetillägg som betalas ut till sådana gränsarbetare som Georges Erny beskattningsbart i Frankrike.
- 47 För att motivera tillämpningen av detta beräkningssätt med avseende på gränsarbetare, har Daimler framhållit de administrativa problem som en tillämpning av olika beräkningssätt beroende på var den berörde är bosatt skulle medföra och de ekonomiska konsekvenserna av att inte beakta den tyska inkomstskatten.
- 48 Denna motivering, som avser ökade kostnader och eventuella administrativa problem, kan emellertid inte godtas. Sådana skäl kan nämligen inte under några omständigheter motivera att de skyldigheter som följer av förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet i artikel 45 FEUF inte iakttas (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet Merida, punkt 30). De omtvistade bestämmelsernas offentliga eller privata prägel har inte någon betydelse för räckvidden av eller innehållet i nämnda motivering (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 15 december 1995 i mål C-415/93, Bosman, REG 1995, s. I-4921, punkt 86).
- 49 Daimler har även åberopat den självständiga ställning som arbetsmarknadens parter måste tillerkännas vid utformandet av anställningsvillkor.
- 50 Även om det följer av artikel 152 första stycket FEUF att unionen respekterar arbetsmarknadsparternas självständighet kvarstår den omständigheten att rättigheterna för arbetstagare och arbetsgivare, eller deras respektive organisationer, att förhandla och ingå kollektivavtal på lämpliga nivåer – såsom föreskrivs i artikel 28 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – ska utövas i enlighet med unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 13 september 2011 i mål C-447/09, Prigge m.fl., REU 2011, s. I-8003, punkt 47) och således även i enlighet med icke-diskrimineringsprincipen.
- 51 Slutligen saknar det betydelse att de arbetstagare som befinner sig i Georges Ernys situation i förtid har blivit informerade om beräkningssättet för lönetillägget av deras arbetsgivare och att de kunde ha tackat nej till att ta del av systemet för deltidsarbete på grund av ålder. Förbudet mot diskriminering i artikel 45 FEUF gäller, såsom angetts i punkt 36 ovan, alla avtal som syftar till att på ett kollektivt sätt reglera förvärvsarbete samt avtal som ingåtts mellan enskilda parter.

- 52 Klausuler i ett kollektivt eller individuellt avtal som ger upphov till en direkt eller indirekt diskriminering på grund av nationalitet ska, enligt artikel 7.4 i förordning nr 1612/68, vara ogiltiga.
- 53 Varken i artikel 45 FEUF eller i bestämmelserna i förordning nr 1612/68 föreskrivs att medlemsstaterna eller en sådan privat arbetsgivare som Daimler ska vidta någon bestämd åtgärd vid överträdelse av diskrimineringsförbudet. Dessa bestämmelser ger dem frihet att välja mellan de olika lösningar som är lämpliga för att uppnå målen med bestämmelserna beroende på de olika situationer som kan uppstå (domen i det ovannämnda målet Raccanelli, punkt 50).
- 54 Under dessa omständigheter ska tolkningsfrågorna besvaras på följande sätt. Artikel 45 FEUF och artikel 7.4 i förordning nr 1612/68 utgör hinder för klausuler i kollektiva och enskilda avtal, enligt vilka ett sådant lönetillägg som det som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen – vilket betalas ut av arbetsgivaren inom ett system för deltidarbete på grund av ålder – ska beräknas på ett sådant sätt att den inkomstskatt som arbetstagare är skyldiga att betala i anställningsmedlemsstaten dras av fiktivt vid fastställandet av beräkningsunderlaget för detta lönetillägg, trots att arvoden, löner och liknande ersättningar som betalas ut till arbetstagare som inte är bosatta i anställningsmedlemsstaten i enlighet med ett avtal om undvikande av dubbelbeskattning ska beskattas i arbetstagarens bosättningsmedlemsstat. Enligt nämnda artikel 7.4 ska sådana klausuler vara ogiltiga. Såväl artikel 45 FEUF som bestämmelserna i förordning nr 1612/68 ger medlemsstaterna och arbetsmarknadsparterna frihet att välja mellan de olika lösningar som är lämpliga för att uppnå målen med dessa bestämmelser.

Rättegångskostnader

- 55 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

Artikel 45 FEUF och artikel 7.4 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen utgör hinder för klausuler i kollektiva och enskilda avtal, enligt vilka ett sådant lönetillägg som det som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen – vilket betalas ut av arbetsgivaren inom ett system för deltidarbete på grund av ålder – ska beräknas på ett sådant sätt att den inkomstskatt som arbetstagare är skyldiga att betala i anställningsmedlemsstaten dras av fiktivt vid fastställandet av beräkningsunderlaget för detta lönetillägg, trots att arvoden, löner och liknande ersättningar som betalas ut till arbetstagare som inte är bosatta i anställningsmedlemsstaten i enlighet med ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning ska beskattas i arbetstagarens bosättningsmedlemsstat. Enligt nämnda artikel 7.4 ska sådana klausuler vara ogiltiga. Såväl artikel 45 FEUF som bestämmelserna i förordning nr 1612/68 ger medlemsstaterna och arbetsmarknadsparterna frihet att välja mellan de olika lösningar som är lämpliga för att uppnå målen med dessa bestämmelser.

Underskrifter